

In het artikel is bepaald dat de afsluiting alleen mag plaatsvinden:

- ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de bewoners,
- in redelijkheid, en alleen betrekking mag hebben op:
- sier- en moestuinen, erven en boomgaarden, die rond huizen en boerderijen zijn gelegen.

Het moet om terreindelen gaan die grotendeels voor privé-gebruik zijn bedoeld. Het afsluiten mag gebeuren door bordjes 'Verboden Toegang'.

Er is nog geen lijst samengesteld van gevallen waarin wel of niet sprake is van het bovengenoemde begrip "in redelijkheid". Net zoals bij "zwaarwegende natuurwetenschappelijke redenen" zal aan de hand van praktijkgevallen geleidelijk een lijst worden ontwikkeld met voorbeelden van gevallen waarbij wel of niet sprake is van "in redelijkheid".

Voor terreinen kleiner dan 5 ha wordt over de afgesloten oppervlakte geen openstellingstoelage verleend en wordt de beheerssubsidie met 90% gekort, behalve als het gaat om een historische buitenplaats die geschikt is voor openstelling.

Hoe verhoudt de openstellingstoelage zich tot de recreatiesubsidie?

De openstellingstoelage is gekoppeld aan de beheerssubsidie. Daarnaast kan voor hetzelfde terrein nog recreatiesubsidie worden verleend. Voor recreatiesubsidie gelden zwaardere openstellingseisen. Aan de laatste subsidie worden aanmerkelijk zwaardere eisen gesteld (o.a. een minimum padlengte per ha). De bijlagen 58 en 59 van de Subsidieregeling natuurbeheer gaan hier verder op in.

Hoe verhoudt de openstellingstoelage zich tot de inrichtingssubsidie?

De openstellingstoelage is niet gekoppeld aan inrichtingssubsidie. Vanuit diverse kanten is aangegeven dat de toeslag eveneens zou moeten worden gekoppeld aan inrichtingssubsidie. Dit aspect zal meegenomen worden bij de evaluatie.

REGIONALE KENNISCENTRA VOOR NATUUR EN LANDSCHAP

P. Aukes

Er wordt al lang over gepraat. Ook de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur rept over kennisleemten op het gebied van natuur en landschap op regionaal niveau. Er zouden regionale kenniscentra moeten komen om de versnipperde kennis over natuur en landschap te bundelen en direct beschikbaar te maken voor gemeenten, waterschappen, natuurbeheerders, boeren, landgoedeigenaren en milieuwerkgroepen: mondige burgers dus.

In de praktijk van beleid en beheer ontbreekt echter veel kennis over de natuur, met name over soorten en over aardkundige en landschappelijke waarden. Door de decentralisatie van bestuur en beleid zijn de gemeenten mede verantwoordelijk geworden voor natuur- en landschapsbehoud. Ze zijn het zich echter niet altijd bewust. Bovendien missen de meeste gemeenten een goed adviesorgaan. Gemeenten schrikken wakker als blijkt dat beschermde diersoorten in hun gebied voorkomen en ze er rekening mee moeten houden in hun bestemmingsplannen. We hoeven maar te denken aan de hamster en de knoflookpad in Limburgse gemeenten die uitgebreid in de media zijn besproken. Beheerders weten vaak niet hoe het met de bedreigde soorten in hun gebieden gaat en worden daar tot nu toe meestal ook niet op afgerekend. Veel rode lijstsoorten vinden in reservaten een laatste toevluchtsoord en staan op de rand van uitsterven. Bloedlink om er dan geen rekening mee te houden.

Gecombineerde eisen

Het wil nog niet zo erg vlotten met de zorg voor het behoud van soorten in het land. Maar een nieuwe trend dient zich aan. Met het biodiversiteitsverdrag van Rio, enige jaren geleden, is de aandacht weer gevestigd op het behoud van soorten. Ook de Europeanisering van het natuurbehoud is gericht op het behoud van de soortenrijkdom. Dat vergt echter gedegen kennis van soorten en de levensomstandigheden die ze

nodig hebben. Vaak is die kennis wel beschikbaar, maar niet bij de mensen die het werk of het beleid moeten uitvoeren. Die kennis is verspreid aanwezig onder amateur veldbiologen, onderzoekers en beheerders of is te vinden in rapporten en literatuur. De Stichting Staring Advies in Zelhem, heeft het initiatief genomen om deze kennis per natuur- of landbouwgebied beschikbaar te maken voor de Achterhoek en de Liemers. Op die manier kunnen beheerders en beleidsmakers in die streek rekening houden met de gecombineerde eisen die de verschillende soorten stellen. Ook de aardkundige waarden en de landschapswaarden worden hierbij betrokken. De stichting bouwt daarvoor met steun van de provincie Gelderland en het waterschap Rijn en IJssel voor de Achterhoek en de Liemers een databank, die gekoppeld is aan een geografisch informatiesysteem. Met de databank kunnen ook overzichten van de verspreiding van soorten over de Achterhoek en de Liemers worden gemaakt. Zo kan snel inzicht in de natuurlijke en landschappelijke rijkdom van deze streek worden verkregen. De Stichting stelt de gegevens niet zonder meer te beschikking aan wie dan ook. Als er gegevens worden gevraagd voor beheers- of beleidsadvies dan gaan ze vergezeld van een waardebeoordeling en een interpretatie die afhankelijk is van het gebruik dat er van zal worden gemaakt. De Stichting doet dat omdat ze wil dat de gegevens ten behoeve van het natuurbehoud of de natuurontwikkeling worden gebruikt en niet voor andere doeleinden. Met de landelijke vrijwilligersorganisaties zoals

SOVON, FLORON en Vlinderstichting, worden afspraken gemaakt over de uitruil van gegevensbestanden, om dubbel werk te voorkomen.

Open en transparante discussie

De Stichting Staring Advies heeft naast de ontwikkeling van de databank ook het geven van adviezen en het maken van plannen voor natuur en landschap op haar programma staan. Sinds de oprichting in 1999 is er al veel werk verzet. Opdrachten om bijzondere soorten te monitoren of de verspreiding van rode lijstsoorten bij te houden worden ook uitgevoerd. Behalve voor advieswerk gebruikt de Stichting de gegevens voor de kennis van de verspreiding van soorten en landschapselementen in de Achterhoek en de Liemers. Ze wil zo ook het wetenschappelijk veldbiologisch onderzoek bevorderen. Een betere kennis van de natuur is immers ook weer van belang voor het behoud ervan. De stichting organiseert daarnaast jaarlijkse thema-bijeenkomsten en geeft naar aanleiding daarvan een jaarboek uit. Als tegenprestatie voor de hulp van de amateur veldbiologen levert de stichting ook informatie, of helpt de vrijwilligers op een andere manier.

Nieuw voor het natuur- en landschapswerk is dat zowel de beheerder als de beleidsmaker, maar ook de milieuwerkgroep of andere personen die zich voor

Natuurbeheer houdt ook rekening met insecten, zoals de Gehakkelde aurelia. Foto: Sylvain Wamelink.

het natuur- en landschapsbehoud inzetten, dezelfde informatie kunnen krijgen. Zo is een open en transparante discussie over beslissingen op het gebied van natuur en landschap op basis van gelijke informatie mogelijk en wordt een bijdrage aan de democratische besluitvorming geleverd.

Ook elders

De Stichting wil financieel zelfstandig zijn. Dat moet ook wel, wil ze kunnen overleven. Daarom voert ze opdrachten

uit en wordt ze betaald voor het geven van adviezen. De inkomsten van de stichting mogen alleen worden gebruikt voor natuur- en landschapsbehoud. Op die manier werkt ze aan de opbouw van een regionaal kenniscentrum voor natuur- en landschapsbehoud. Ze hoopt dat in de andere streken van Nederland soortgelijke initiatieven worden ontwikkeld. Op die manier ontstaat er een netwerk van regionale kenniscentra dat het hele land dekt. De Stichting Staring Advies is graag bereid om ervaring en kennis te delen en samen het netwerk op te bouwen. Lezers die zelf betrokken zijn bij het opzetten van een regionaal kenniscentrum voor natuur en landschap, kunnen contact opnemen met de auteur van dit artikel. De bedoeling van dit artikel is om dit initiatief bekend te maken en enthousiasme op te wekken voor tot soortgelijke initiatieven in het land. Dat zou een efficiënt terreinbeheer en dito regionaal natuurbeleid zeer ten goede komen.

P. Aukes is vrijwilliger bij de Stichting Staring Advies. Voor meer informatie: Avesaetweg 10, 6941 RR Diedam, tel 0316-223881.

Ook pleisterplaatsen voor trekvogels hebben bescherming nodig. Hier kraanvogels in het Achterhoekse-Duitse grensgebied. Foto: Jan Stronks.